

SLOVENSKÁ ŠTATISTIKA a DEMOGRAFIA

SLOVAK STATISTICS
and DEMOGRAPHY

3/2018

ročník/volume 28

Recenzovaný vedecký časopis so zameraním na prezentáciu moderných štatistických a demografických metód a postupov.

Scientific reviewed journal focusing on the presentation of modern statistical and demographic methods and procedures.

Článok/Article: 6

Typ článku/Type of article: rozhovor/interview

Strany/Pages: 77– 79

Dátum vydania/Publication date: 15. júl 2018/July 15, 2018

Rozhovor/Interview

POLITIKA BEZ DÁT JE SLEPÁ POLITIKA

POLICY WITHOUT DATA IS A BLIND POLICY

Rok 2018 je pre Slovenskú republiku rokom významných historických výročí. Pripomíname si 100 rokov od vzniku Československa, 25. výročie vzniku Slovenskej republiky, ako aj 25 rokov samostatnej štatistiky na Slovensku. Minulosť, prítomnosť a budúcnosť slovenskej štatistiky a Štatistického úradu SR nám priblíži jeho predseda, pán Alexander Ballek.

Ing. Alexander Ballek

V roku 2018 si pripomíname 100. výročie vzniku Československej republiky a 25. výročie ustanovenia oficiálnej štatistiky Slovenskej republiky. Pán predseda, ako hodnotíte prácu úradu v dlhodobejšom horizonte?

Od vzniku samostatnej SR ubehlo 25 rokov a rovnaké číslo sa spája so životom slovenskej štatistiky. Tá samozrejme nadviazala na skúsenosti a odbornosť predošlých 70 rokov československej štatistiky. V rámci novodobých dejín našej republiky, ktoré kreovali Slovensko posledných 25 rokov ako samostatnú modernú krajinu, ako seabedomého člena EÚ, boli mnohé z dôležitých rozhodnutí realizované aj vďaka výsledkom práce Štatistického úradu SR. Vďaka údajom, ktoré nepretržite zbierame, spracovávame a poskytujeme. Nami generované údaje pomáhajú mnohým inštitúciám na Slovensku aj v zahraničí získať reálny obraz o stave našej krajiny, o kvalite života jej obyvateľov, či naštartovaných zložitých procesoch, ktoré vedú k dôležitým spoločenským, politickým aj ekonomickým zmenám.

Sú tieto dáta z pohľadu posledných 25. rokov užitočné?

Určite. Prinášame milióny užitočných a dôležitých číselných údajov, faktov, ktoré treba získať a spracovať do výsledných tabuliek a databáz. Alebo naopak – prehľadne ich štruktúrovať do detailov, aby mohli byť následne elementárnym podkladom na skvalitňovanie života v každom jednom regióne Slovenska, v každom jednom odvetví hospodárstva či života. Politika bez dát je slepá politika. Táto téza platí v poslednej dekáde o to výraznejšie, o čo rýchlejšie sa dejú spoločensko-politické zmeny a napredujú technológie. Veľmi sa teším, že rast a pozícia Slovenska potvrdzujú rastúcu potrebu využitia našich údajov. To je najlepšie ocenenie mravčej práce nášho úradu.

Pri oslavách a výročiach si všímame nielen minulosť, ale aj prítomnosť a budúcnosť. Čím je charakterizovaná prítomnosť Štatistického úradu Slovenskej republiky?

Fakty o sociálno-ekonomickom vývoji spoločnosti, o obyvateľstve našej krajiny či o podnikaní poskytuje Štatistický úrad SR ministerstvám, štátnym či verejným orgánom, ale aj tretiemu sektoru, neziskovým organizáciám, školám, či obyčajným ľuďom. Všetkým, ktorí hľadajú fakty o stave určitého odvetvia, o probléme a prípadne jeho vývoji v čase. Chceme dať viac vedieť o samotnom úrade a jeho úlohách, pretože spoločnosť nevníma, že práve my stojíme na začiatku zmien a že nami generované dáta sú podkladom pre zmeny alebo zlepšenia.

Z úplne konkrétnych aktuálnych výziev stojíme tiež pred konsolidáciou dlhodobopoddimenzovaných financií pre úrad. Sídlimе dnes v absolútne nevyhovujúcej budove v takmer havarijnom stave a na nové projekty, ktoré by dokázali novými technológiami analyzovať obrovské nesúrodé množstvo údajov (Big data) nemáme trvalo vytvorené zdroje.

Aké sú Vaše konkrétne priority v nasledujúcom období?

Prvou veľkou výzvou pre ŠÚ SR je modernizácia cenovej štatistiky využívaním transakčných údajov obchodných reťazcov (tzv. scanner data) pri jej produkcii. Nová podoba tvorby cenových štatistík má ambíciu zlepšiť presnosť a kvalitu výpočtov a výstupov a reagovať tak na európske trendy. Nemenej dôležitou výzvou bude rýchle a kvalitné spracovanie výsledkov volieb do vyše 2400 samospráv na jeseň tohto roka. Súčasne pripravujeme stratégiu úradu na nasledujúce roky. Veríme, že pôjde o významný dokument, ktorý nastaví konkrétne ciele a pozitívne zmeny vo fungovaní ŠÚ SR na nasledujúce roky. A pripravujeme sa na veľkú úlohu, realizovať Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2021. Toto sčítanie založené na údajoch získaných z registrov a z terénneho zisťovania (integrované sčítanie) budeme realizovať prvý krát modernými nástrojmi tak, aby sme znížili administratívnu záťaž obyvateľov. Tento rok je pre nás preto dôležité dosiahnuť schválenie kvalitnej legislatívy k sčítaniu.

Kde teda vidíte budúcnosť slovenskej štatistiky a konkrétne Štatistického úradu SR, ktorý vediete?

Napriek vysokej profesionalite ŠÚ SR platí, že výsledky našej práce nie sú vždy prijímané s nadšením. Kvalitné a vhodne štruktúrované dáta totiž pomenúvajú realitu v celej jej nahote, ktorá nie je vždy pozitívna. V nasledujúcom období je potrebné verejnosti presnejšie a účinnejšie vysvetľovať, že práve tieto kvalitné dáta sú základom akéhokoľvek riešenia, zlepšenia, pozitívneho vývoja. Základný cieľ je preto jednoznačný – zvyšovanie štatistickej dôveryhodnosti v súlade s príslušnou európskou a národnou legislatívou. Dovolím si tvrdiť, že čím je profesionálnejšia štatistika, tým rýchlejšie krajina rastie, napreduje, inovuje a mení sa k lepšiemu.

Ak sa treba pozrieť do budúcnosti, dá sa povedať, ako sa zmení Štatistický úrad SR?

V prvom rade musím povedať, čo sa nezmení – určite sa nezmení nestrannosť a objektívnosť, presnosť a spoľahlivosť, relevantnosť, včasnosť a dôveryhodnosť našich údajov. A určite narastie tlak na zvyšovanie efektivity vynakladaných prostriedkov. Presne tak budeme v nasledujúcich rokoch produkovať štatistické informácie.

No a čo sa zmení? Motorom budú skokovo napredujúce technológie. V budúcnosti chceme na jednej strane znižovať záťaž spravodajských jednotiek a na druhej strane zvládať Bigdáta – obrovskú masu rýchle plynúcich neštruktúrovaných údajov.

Toto všetko zvládneme, ak budeme stavať na troch pilieroch: na KREDIBILITE úradu, KREDIBILITE zamestnancov a KREDIBILITE štatistických výstupov.

Štatistický úrad SR si pripomenul 25. výročie slovenskej štatistiky aj slávnostnou akciou. Čo bola hlavná idea tohto stretnutia?

Áno. 25. výročie vzniku Štatistického úradu SR sme si koncom februára pripomenuli slávnostným večerom, ktorý sa uskutočnil v reprezentatívnom prostredí Vodárenského múzea v Bratislave. Najdôležitejším cieľom tohto podujatia bolo vzdať úctu významným odborníkom slovenskej štatistiky – pracovníkom Štatistického úradu SR.. Súčasne sme si pripomenuli, že Štatistický úrad SR významne prispieva k poskytovaniu relevantných a kvalitných štatistických údajov, ktoré podávajú obraz o stave Slovenskej republiky. Bez špičkových odborníkov – štatistikov, teda ľudí, ktorí našli zaniehanie v dátach, excelovských tabuľkách a štruktúrovaných číslach, by sme nedokázali vytvoriť jednu z naj dôveryhodnejších inštitúcií na Slovensku s vysokým kreditom v očiach odbornej, ale aj laickej verejnosti.

Súčasťou prejavu vďaka bývalým kolegom bolo aj špeciálne ocenenie. O čo išlo?

Dvadsiatim piatim bývalým pracovníkom sme odovzdali Pamätnú medailu za dlhodobý prínos k rozvoju štatistiky na Slovensku. Chceli sme tak poďakovať všetkým našim bývalým či súčasným zamestnancom, stovkám ľudí vo všetkých regiónoch Slovenska za poctivú prácu. Bez ich osobného príspevku by bola slepá nielen politika, ale aj naše každodenné rozhodovanie. Pripomenuli sme prácu ľudí, ktorí dokázali historicky prijímať ťažké a zodpovedné rozhodnutia, často aj v zložitých situáciách. Absolútna väčšina z nich denne na úkor svojho súkromia s vysokým nasadením celé roky riešila zverené zadania. Títo naši bývalí kolegovia sú symbolom úcty a dlhoročnej poctivej a zmysluplnej práce celých tímov štatistikov pôsobiacich v Štatistickom úrade SR.

Za rozhovor ďakuje PhDr. ĽUDMILA IVANČÍKOVÁ, PhD.

Rozhovor viedla generálna riaditeľka sekcie sociálnych štatistík a demografie Štatistického úradu SR.